

DE UITKERING NA ECHTSCHEIDING – AAN ELKE VORM VAN SOLIDARITEIT ZIJN GRENZEN – R. STERKEN

Niet elk huwelijk eindigt in een zogenaamde ‘vechtscheiding’ en de daarbij horende ellenlange procedureslag omtrent de familierechtelijke en vermogensrechtelijke regeling.

Wanneer er nog op een constructieve wijze tussen partijen kan worden gecommuniceerd kan de ontbinding van het huwelijk tussen twee ex-partners op een meer pragmatische wijze worden uitgevoerd, met name door een echtscheiding in onderlinge toestemming.

Om in onderlinge toestemming uit de echt te scheiden is het vereist dat de beide ex-partners een overeenstemming kunnen bereiken omtrent alle aspecten, onderverdeeld in een familierechtelijk luik en een vermogensrechtelijk luik.

Het vermogensrechtelijk luik omvat de verdeling van de tussen partijen bestaande huwelijksgemeenschap, dan wel onverdeeldheid, met inbegrip van de eventueel te betalen opleg. Het familierechtelijk luik omvat de afspraken die worden gemaakt omtrent de eventueel aanwezige kinderen, meerbepaald de verblijfs-, en financiële regeling.

Eveneens wordt in de familierechtelijke overeenkomst opgenomen of er aan één van de echtgenoten een uitkering na echtscheiding zal worden betaald door de andere. Deze onderhoudsuitkering is gegeven vanuit het principe van solidariteit dat er op dat moment aanwezig is tussen de ex-partners. Het gebeurt immers vaak dat er tijdens het huwelijk keuzes worden gemaakt, waardoor één van de echtgenoten zich meer toelegt op het opvoeden van de kinderen en het huishouden. Deze keuze heeft logischerwijze tot gevolg dat de echtgenoot die meer instond voor het huishouden de beroepsmogelijkheden niet heeft geoptimaliseerd.

Het is aangewezen om bij het opnemen van een dergelijke bepaling zich niet enkel in het heden te plaatsen, maar ook toekomstgericht te denken. Een latere herziening of wijziging is immers niet evident. Er wordt een contract tussen partijen afgesloten, zodat de uitkering tussen partijen beheerst wordt door de regels van het verbintenissenrecht.

Een herziening of afschaffing was voordien enkel mogelijk wanneer partijen dit uitdrukkelijk hadden opgenomen in de akte, evenals de modaliteiten hiervan. Sedert 01.07.2010 werd er in het Burgerlijk Wetboek in artikel 301 § 7 een wettelijke mogelijkheid opgenomen om de rechtbank toe te laten het bedrag te wijzigen of af te schaffen. Hiervoor dienen wel *‘omstandigheden onafhankelijk van de wil van partijen, waardoor het bedrag niet langer aangepast is’* te worden aangetoond. De rechtspraak is zeer veranderlijk omtrent de notie *‘gewijzigde omstandigheden’*, zodat het soms moeilijk is de slaagkansen van een vordering in te schatten.

Om alle twijfel uit te sluiten kunnen de partijen dus best duidelijk in de akte opnemen onder welke voorwaarden en in welke omstandigheden de uitkering na echtscheiding kan gewijzigd of afgeschaft worden.

Een veelgebruikte reden tot afschaffing in de akte is : *“De uitkering is verschuldigd tot op het moment dat de ex-echtgenoot hertrouwt, of een nieuwe vaste relatie heeft.”* Uiteraard is de solidariteit van de voormalige echtgenoot niet oneindig en wil hij/zij niet meer betalen wanneer de ex-echtgenoot een nieuwe partner heeft gevonden. Geld afstaan aan de nieuwe partner van je ex is voor velen immers een frustrerend gegeven.

De rechtbank van eerste aanleg te Gent werd geconfronteerd met een dergelijke vordering tot afschaffing op basis van een nieuwe relatie van de ex-echtgenoot. De situatie in deze was als volgt :

De familierechtelijke overeenkomst voorzag in een uitkering na echtscheiding door de man te betalen aan de vrouw t.b.v. 200,00 € per maand. De overeenkomst bepaalde dat de uitkering verschuldigd was tot op het tijdstip dat de vrouw hertrouwde of een vaste relatie van minstens zes maanden had aangegaan.

De man was van oordeel dat de vrouw sedert meer dan zes maanden een relatie onderhield en hij dus de uitkering niet langer diende te betalen. Hij trachtte dit aan te tonen met verscheidene elementen, zoals : getuigenverklaringen, een foto waaruit bleek dat de vrouw op het huwelijk van haar dochter naast deze persoon aan de eretafel zat, vaststellingen van een privé detective waaruit bleek dat het voertuig van de persoon 's morgens aan de woning van de vrouw geparkeerd stond en dat zij in Blankenberge hand in hand op de dijk liepen.

De rechtbank in Gent oordeelde in een vonnis van 9 juni 2011 dat zij de notie “vaste relatie” diende te interpreteren in de zin van de voormelde overeenkomst. Dit diende volgens de rechtbank te gebeuren aan de hand van het nagaan wat de gemeenschappelijke bedoeling van partijen was op het moment dat de overeenkomst werd afgesloten. Artikel 1156 B.W. bepaalt immers dat de rechtbank bij de interpretatie vooreerst dient uit te gaan van de gemeenschappelijke bedoeling van de partijen.

De vrouw argumenteerde dat het niet alleen diende te gaan om een vaste relatie, maar ook om een samenwoningsrelatie, dan wel een relatie die een economisch voordeel met zich meebrengt.

De rechtbank verwierp de argumentatie van de vrouw en stelde dat : *“wat de bedoelde relatie betreft, moet het weliswaar gaan om een op bestendige, op seksualiteit gebaseerde relatie, maar niet noodzakelijk om een (buitenhuwelijkse) samenwoningsrelatie, laat staan om een samenwoningsrelatie die, mede wegens het kostendelende karakter, een economisch voordeel meebrengt. De vrouw voegt een voorwaarde toe aan de overeenkomst (...).”*

Uit deze beslissing kan worden afgeleid dat het van belang is de modaliteiten van de uitkering na echtscheiding duidelijk te formuleren in de akte. Het is immers niet evident de gemeenschappelijke bedoeling van partijen te achterhalen. Is het bestaan van een vaste relatie voldoende? Of dient de ex-echtgenoot onder één dak te wonen met de nieuwe partner?

Het belang van de redactie van de akte blijkt ook uit een beslissing van de vrederechter te Maasmechelen in een vonnis van 8 juni 2007. Deze procedure ging eveneens over de afschaffing van een uitkering na echtscheiding destijds overeengekomen in een regelingsakte EOT.

Deze akte bepaalde : *“afschaffing indien : de rechthebbende partner een nieuw huwelijk aangaat en/of als concubijn met een derde samenwoont.”*

In deze procedure betwistte de vrouw niet dat zij een nieuwe relatie had, maar zij betwistte wel dat er een samenwoning werd georganiseerd. De vrederechter bepaalde dat het onvoldoende was dat de vrouw een vaste relatie had om tot de afschaffing van de uitkering te besluiten. De man diende eveneens aan te tonen dat de vrouw effectief met haar nieuwe partner samenwoonde.

Het verschil in beide procedures zit hem uiteraard in de formulering van de akte, waar de eerste akte stelde dat de uitkering werd afgeschaft bij een vaste relatie van zes maanden, stelde de tweede akte dat er sprake diende te zijn van een concubinaat of samenwoning.

Bij de opstelling van de akte EOT dienen beide partijen dus zeker toekomstgericht te denken om de correcte modaliteiten te bepalen van een afschaffing of herziening van de uitkering na echtscheiding. Bovendien is het aangewezen om de modaliteiten zo duidelijk mogelijk te formuleren om latere discussies te vermijden.

Raf Sterken

Advocaat

ARGUS Advocaten

Kol. Dusartplein 34 bus 1

B-3500 Hasselt

www.argusadvocaten.be

raf.sterken@argusadvocaten.be